

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU
STOWARZYSZENIA GÜNTERA GRASSA
ZA ROK 2017
(STAN 4.4.2018)

Rok 2017 był niewątpliwie dla naszego Stowarzyszenia bardzo intensywnym okresem. W ubiegłym roku po dwóch kadencjach zakończył pracę Zarząd w składzie: Mirosław Ossowski (prezes), Ewa Rachoń (wiceprezes), Janusz Mosakowski (skarbnik), Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk (sekretarz) i Maciej Kraiński (członek Zarządu). Na walnym zebraniu sprawozdawczo-wyborczym dniu 26 kwietnia ubiegłego roku wybrano nowy Zarząd w składzie Ewa Rachoń (wiceprezes), Marta Turska (skarbnik), Ewelina Rogala (sekretarz), Maciej Kraiński (członek Zarządu) i Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk (prezes).

Nowy Zarząd ukonstytuował się na spotkaniu 10 maja, łącznie obradował w roku 2017 czterokrotnie: 10 maja, 6 czerwca, 26 września i 29 listopada. Zebranie 6 czerwca miało charakter wyjazdowy, odbyło się w Żukowie na zaproszenie członkini honorowej Stowarzyszenia, Haliny Stasiak.

W ostatnim roku przyjęliśmy do naszego grona czworo członków – Bożenę Ptak, Martę Turską, Magdalenę Łogin, Joannę Bednarska, w styczniu 2018 roku – Tomasza Fopke i Jerzego Kałużnego. Składki członkowskie zapłaciło w ubiegłym roku 17 członków. W nowy rok weszliśmy ze stanem konta w wysokości 1140,93 zł.

2017 - ROK JUBILEUSZOWY:

Jako Stowarzyszenie współpracowaliśmy przy opracowaniu koncepcji gdańskich obchodów jubileuszu 90. urodzin Güntera Grassa, których organizację koordynowała Gdańska Galeria Güntera Grassa i Dom Chodowieckiego/Grassa. Z grona członków Stowarzyszenia zaangażowane były Marta Wróblewska (współkoordynowała cykl wydarzeń jako kierownik 4G) i Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk.

PUBLIKACJE

Przy naszym udziale ukazały się 3 publikacje związane z obchodami jubileuszu. Pierwszą z nich – *Gdańską encyklopedię Güntera Grassa* pod redakcją Marka Jaroszewskiego, Piotra Lorkowskiego i Mirosława Ossowskiego, opublikowała Oficyna Gdańska. Stowarzyszenie było partnerem projektu wydawniczego, w który zaangażowanych było 28 autorów z Polski i zagranicy. W gronie redaktorów i autorów leksykonu jest 14 członków Stowarzyszenia, tj. Mieczysław Abramowicz, Iwona Bigos, Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk, Marion Brandt, Andrzej Fac, Marek Jaroszewski, Ewelina Kamińska-Ossowska, Anna Kowalewska-Mróż, Janusz Mosakowski, Magdalena Olszewska, Mirosław Ossowski, Ewa Rachoń, Daria Szyborska i Marta Wróblewska. (więcej: *Sprawozdanie Zarządu Stowarzyszenia Güntera Grassa w Gdańsku na Walne Zebranie Sprawozdawczo-wyborcze w dniu 26.04.2017 rok*, opublikowane na stronie grass-gdansk.org)

W październiku wyszedł dwujęzyczny, polsko-niemiecki tom *Günter Grass – Odpominania / Entinnerungen* pod redakcją Miłostawy Borzyszkowskiej-Szewczyk, zawierający 29 tekstów autorów z Polski, Niemiec i Wielkiej Brytanii. W powstanie książki zaangażowanych było jako autorzy i redaktorzy tomu 14 członków Stowarzyszenia: Mieczysław Abramowicz, Iwona Bigos, Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk, Wojciech Charkin (autor zdjęć), Anna Czekanowicz (członkostwo zawieszona), Andrzej Mestwin Fac, Marek Jaroszewski, Anna Kowalewska-Mróż, Maciej Kraiński, Magdalena Olszewska, Astrid Popien (korekta językowa tekstu niemieckiego), Ewa Rachoń, Halina

Stasiak i Marta Wróblewska. Projekt przeprowadziliśmy we współpracy z Instytutem Kaszubskim, z Pracownią Badań nad Narracjami Pamięci Pogranicza UG, GGM/4G, Nadbałtyckim Centrum Kultury i Urzędem Miasta Gdańska. Materiał ilustracyjny pozyskaliśmy z archiwów uczestników projektu – GGM, NCK, IK i SGG, ponadto ze zbiorów prywatnych, zwłaszcza Mieczysława Abramowicza, Andrzeja Faca Hilke Ohsoling, Ewy Rachoń i Haliny Stasiak. W publikacji obecne są również refleksje dotyczące powstania Stowarzyszenia, autorstwa Ewy Rachoń, która – wraz Maciejem Kraińskim – także była zaangażowana w przeprowadzenie projektu od strony organizacyjnej.

Natomiast z początkiem grudnia 2017 Gdańska Galeria Miejska wydała trójjęzyczny, polsko-kaszubsko-angielski katalog wystawy *Grass a Kaszuby/i. Grass a Kaszëbë/Kaszëbi. Grass and Kashubia/NS* pod redakcją Marty Wróblewskiej i Miłostawy Borzyszkowskiej-Szewczyk. Stowarzyszenie było partnerem projektu.

PROMOCJE PUBLIKACJI

Promocje przeprowadzono w ramach obchodów urodzin Güntera Grassa i Daniela Chodowieckiego w dniach 15–16 października. *Odpominania* promowano dwukrotnie. 15 października w 4G książkę zaprezentowali Cezary Obracht-Prondzyński, Jerzy Kizkisz i Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk. 16 października na Uniwersytecie Gdańskim o książce rozmawiali Janusz Mosakowski, Kwiryna Ziemia (zastępując zapowiadzaną Ewę Graczyk, która odwołała swój udział ze względów zdrowotnych) i Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk. W tym samym dniu w 4G odbyła się promocja *Encyklopedii* – książkę prezentowali jej redaktorzy – Marek Jaroszewski, Mirosław Ossowski oraz Piotr Lorkowski – wraz z Jerzym Kizkiszem.

WYSTAWY

W pierwszym roku działalności nowego Zarządu braliśmy udział w przygotowaniu trzech wystaw. Pierwsza z nich, zatytułowana *Günter Grass – spojrzenie z Gdańska*, stanęła w maju w przestrzeni publicznej, przy skwerze Świętopelka. Stowarzyszenie partnerowało projektowi koordynowanemu przez 4G i Dom Chodowieckiego/Grassa. Koncepcję opracowały Marta Wróblewska i Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk. Wystawa nabrała wędrownego charakteru – latem można było zobaczyć ją na dziedzińcu Domu Chodowieckiego/Grassa, w październiku na placu J. Wybickiego obok ławeczki Grassa i Oskara, następnie elementy wystawy wróciły do obiektu przy ul. Sieroczej.

16 października wystawę *GG na UG. Spotkania z Günterem Grassem na Uniwersytecie Gdańskim* otworzył na kampusie w Oliwie prodziekan ds. nauki Wydziału Filologicznego UG, prof. Tomasz Swoboda. Ekspozycja dokumentowała niemalże 40 lat recepcji twórczości Güntera Grassa na UG, poczynając od legendarnego seminarium prof. Marii Janion. Wykorzystano materiały m.in. z archiwum Stowarzyszenia, zbiorów Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego, Haliny Stasiak oraz Ewy Rachoń. Publikacje z lat 80. XX w. wypożyczyła nam życzliwie na wystawę filia Biblioteki Miejskiej i Wojewódzkiej, a dokładniej Zbigniew Walczak, kierownik placówki. Pod kątem wystawy Janusz Mosakowski i Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk opracowali dwa wykazy: prac doktorskich, magisterskich i licencjackich dotyczących twórczości Güntera Grassa, które powstały na seminariach na Uniwersytecie Gdańskim oraz wykaz publikacji, które w ramach badań grassoznawczych przygotowali pracownicy i absolwenci UG (stan październik 2017).

Nasze Stowarzyszenie było współorganizatorem wystawy (wraz z Pracownią Badań nad Narracjami Pamięci Pogranicza i Biblioteką UG), a partnerowali projektowi: 4G i Instytut Kaszubski. Koncepcję opracowano i zrealizowano w następującym zespole: Janusz Mosakowski, Halina Pawłowska (Biblioteka Humanistyczna UG), Małgorzata Śleszyńska (Biblioteka Neofilologiczna) i Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk (pomysł i koordynacja). Projekt graficzny plakatu wystawy opracowała

Dominika Skutnik. Wystawę można było obejrzeć do 15 listopada w budynku Wydziału Historycznego (Wita Stwosza 53), a przez kolejny miesiąc – do 15 grudnia 2017 w nowym budynku Neofilologii (Wita Stwosza 51).

10 listopada odbył się wernisaż wystawy *Grass a Kaszuby/i*, która do 28 stycznia 2018 była eksponowana w 4G. Wystawa prezentowała prace artystów gdańskich inspirowane ich spotkaniem z twórczością Grassa, poprzedzone plenerem na Kaszubach i objazdem szlakiem literackim Grassa po Kaszubach w dniu 20 sierpnia. Do grona twórców należą: Piotr Józefowicz, Jacek Kornacki, Dorota Nieznalska, Anna Orbaczewska, Krzysztof Wróblewski, Michał Szlaga, Krzysztof Topolski, Anna Włodarska i Wojciech Zamiara. Kuratorem wystawy była Marta Wróblewska, inicjatorką i opiekunem merytorycznym – Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk.

VARIA

Członkowie Stowarzyszenia reprezentowali nasze grono na niwie publicznej. Oprócz zaangażowania wyżej wymienionych osób w promocjach książek, z ramienia SGG Andrzej Fac poprowadził 12 czerwca warsztaty w ECS dla młodzieży licealnej dotyczące technik kreatywnego pisania, inspirowane twórczością Güntera Grassa. Spotkanie zorganizowała Gdańska Fundacja Terapii i Rozwoju. W dniu 20 października Mirosław Ossowski wygłosił w Centrum Herdera wykład na temat *Günter Grass und Danzig* oraz przedstawił przygotowania SGG do obchodów jubileuszu urodzin Güntera Grassa. Miłostawa Borzyszkowska brała udział w debatach organizowanych przez 4G, w dniu 12 marca 2017 na temat *Günter Grass a mniejszości* i 26 listopada – *Grass a Kaszubi*. Dla studentów sorabistyki Uniwersytetu w Lipsku, uczestników objazdu naukowego po Kaszubach, wygłosiła w dniu 18 maja 2017 wykład *Zum Kaschubischen im Kontext von Günter Grass' Lebenswerk und seiner Rezeption*. Przygotowała od strony merytorycznej i poprowadziła w dniu 20 sierpnia studyjny objazd literackim szlakiem Güntera Grassa po Kaszubach dla artystów gdańskich, uczestniczących w wystawie *Grass a Kaszuby/i*. Plener, którego częścią był objazd, organizowała Marta Wróblewska. Na międzynarodowej konferencji z okazji jubileuszu urodzin Güntera Grassa *Grass and International Literature / Grass und seine Weltliteratur. Conference to mark the author's ninetieth birthday*, która miała miejsce na Uniwersytecie w Swansea (Walia) w dniach 15-17 września 2017, prezes wystąpiła z referatem „*Auch über Damroka wüsste ich gerne ein wenig mehr*“. *Günter Grass' Auseinandersetzung mit der kaschubischen Literatur*.

Wraz z GGM, Narodowym Muzeum Morskim oraz Pracownią Dziejów Pomorza i Krajów Nadbałtyckich UG Stowarzyszenie było partnerem ogólnopolskiej konferencji *Gedania Cassubia – kaszubska Gdańsk*. Konferencja, zorganizowana przez Instytut Kaszubski, Pracownię Badań nad Narracjami Pogranicza (IFG UG) i Pomorskie Centrum Badań nad Kulturą (WNS UG), odbyła się w dniu 17 listopada. W ramach seminarium Miłostawa Borzyszkowska przedstawiła referat na temat *Gdańsk a Kaszuby w twórczości Güntera Grassa*.

W ubiegłym roku Mirosław Rekowski opracował kolejny układ logotypu Stowarzyszenia Güntera Grassa. Do września 2017 stroną internetową prowadzili Mirosław Ossowski i Karol Ossowski. Na początku października 2017 roku przekazano dostęp nowemu Zarządowi. Obecnie przygotowujemy przeniesienie zawartości na nowy interfejs, prostszy w obsłudze. Nad przeniesieniem pracują Ewelina Rogala i Miłostawa Borzyszkowska ze wsparciem rodzinnym. Stronę FB prowadzi Miłostawa Borzyszkowska przy współpracy Ewy Rachoń.

15 grudnia odbyło się spotkanie koleżeńskie członków Stowarzyszenia w restauracji „Grass” przy ul. Szerokiej, poprzedzone oprowadzaniem kuratorskim Marty Wróblewskiej po wystawie *Grass a Kaszuby/i*. W spotkaniu wzięło udział 8 członków Stowarzyszenia: Ewa Rachoń, Wojciech Charkin,

Andrzej Fac, Marta Turska, Marta Wróblewska, Janusz Mosakowski, Ewelina Rogala i Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk

FINANSOWANIE

Od strony finansowo-organizacyjnej projekt *Encyklopedii* przeprowadziła Oficyna Gdańska. Projekt wydania tomu *Odpominania* zrealizowaliśmy w ramach grantu promocyjnego Urzędu Miasta Gdańska, wiodącym podmiotem był Instytut Kaszubski. Na tłumaczenie na język niemiecki otrzymaliśmy dotację z Fundacji Güntera i Ute Grassów. Na druk plakatów wystawy *GG na UG* pozyskaliśmy dotację z Instytutu Filologii Germańskiej.

Na zrealizowanie wystawy *Grass a Kaszuby/i* złożono wniosek z 4G do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (opracowany przez Martę Wróblewską i Miłostawę Borzyszkowską-Szewczyk) – dotacji nie otrzymaliśmy. Ostatecznie środki na realizację projektu wygospodarowała Gdańska Galeria Miejska.

Dwukrotnie w roku 2017 odrzucono wnioski Stowarzyszenia o mały grant Departamentu Kultury UM na zrealizowanie kolejnej odsłony teatru gotowania, wskazując na zbyt mały zasięg wydarzenia. W grudniu 2017 w ramach konkursu Departamentu Kultury złożyliśmy ponownie wniosek z Instytutem Kaszubskim i Pracownią Badań nad Narracjami Pogranicza UG; otrzymaliśmy dotację na przygotowanie teatru gotowania *Smaki pamięci – pamięć smaków* oraz jubileuszu SGG w dniu 16 października 2017 w wys. 6500 zł (1500 zł mniej niż wnioskowaliśmy).

WSPÓŁPRACA

Projekty ubiegłoroczne przeprowadziliśmy w ramach kontynuacji sprawdzonych kooperacji – z Instytutem Kaszubskim, 4G/ Gdańską Galerią Miejską, Pracownią Badań nad Narracjami Pamięci Pogranicza UG, Domem Chodowieckiego/Grassa, Urzędem Miasta Gdańska, Fundacją Güntera i Ute Grassów oraz Biblioteką Główną Uniwersytetu Gdańskiego, szczególnie jej oddziałami – Biblioteką Humanistyczną i Biblioteką Neofilologiczną. Współpracowaliśmy ponadto z Nadbałtyckim Centrum Kultury oraz Pomorskim Centrum Badań nad Kulturą (WNS UG). Co istotne, pozyskaliśmy do współpracy dwie uznane artystki gdańskie – Anitę Wasik i Dominikę Skutnik.

Dziękujemy jako Zarząd wszystkim członkom Stowarzyszenia i Partnerom za współdziałanie i zaufanie w mijającym roku, za spotkania, inspiracje i wszelakie wsparcie. W imieniu własnym – szczególne słowa podziękowania za zaangażowanie kieruję w stronę członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego. Dzięki współpracy osób i instytucji Stowarzyszenie może wypełniać swoje zadania statutowe

W imieniu Zarządu pozwolę sobie wyrazić nadzieję, że w kolejnym roku grono osób bezpośrednio zaangażowanych i uczestniczących w wydarzeniach SGG będzie rosnąć. W bieżącym roku świętujemy 15-lecie założenia Stowarzyszenia. To dobra okazja do kolejnych działań i refleksji. Po wspólnie spędzonym wieczorze w piątek 15 grudnia postanowiliśmy, że warto organizować częściej koleżeńskie posiedzenia z Grassem w tle.

oprac. Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk